

KOLUMNI

Matti Salonen, Tampereella 5.12.2008

Suomi kypsyy käsiin

On hienoa asua Suomen kaltaisessa korkean elintason maassa. Viime sotien yhteydessä koetusta puutteesta ja kurjuudesta ovat sotiemme veteraanit ja sodanjälkeiset sukupolvet nostaneet meidät tasolle, josta voimme olla ylpeitä ja onnellisia. Samaan hyvinvoinnin yläluokkaan olemme tottuneet sijoittamaan suurimman osan Euroopan valtioista. Vastakohtaisuuksia saa hakea lähinnä Afrikasta ja Kaukoidästä. Suomalaiseen ajatusmaailmaan on nykyisin iskostunut tapa kutsua maailman köyhiä maita kehittyviksi maiksi.

Läntinen maailma, missä joukossa Suomi mainitaan milloin minkin tilaston ja tutkimuksen kärjessä, on tarkemman arvioinnin arvoinen. Suomessa on lukuisilla elämän alueilla saavutettu kehityksen taso, josta on vaikeaa, ellei suorastaan mahdotonta enää parantaa. Kehittyvien maiden vastakohtana voimme hyvällä omallatunnolla kutsua Suomea kehittyneeksi tai suorastaan ”kypsäksi” maaksi. Erilaisen tietotaidon puolesta Suomi on jo niin kehittynyt ja niin kypsä, että nykyistä elintasoja ei ole enää varaa säilyttää. Hyvinvointimme on tipahtamassa käsiin. Huomaamattaan Suomi on ajautunut tilaan, jossa jatkuvan kehityksen sijasta, yhteiskuntamme koko energia kuluu jo saavutetun kypsän hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja säilyttämiseen.

Esimerkkejä ei ole vaikea löytää. Terveystieteiden hoito on maassamme saavuttanut tason, jossa voimme vain ihastella sydämien siirtoja ja muita vastaavia lääketieteen ihmeitä. Samaan aikaan on lähes ”ihme” päästä kahta kertaa peräkkäin samalle omalääkärille. Terveystieteilijät ovat niin ikään nähneet valtavasti vaivaa ikääntyneiden ihmisten korkeatasoisen hoidon tarpeen määrittelyssä. Hyvän hoitotyön tutkimuksessa Suomi on saavuttanut tason, joka ylittää vanhuksien korkeimmatkin toiveet ja tarpeet. Käytännön arjesta puuttuu kuitenkin se kärsivällinen lähihoitaja, joka viimein tulisi auttamaan potilasta tarpeilleen tai edes vaihtamaan vaipan.

Aikansa huippua edustivat myös ”kypsää” liikennekulttuuria palvelemaan hankitut Pendolino-luotijunat. Jo 1990 – luvulla VR:n markkinointi lupasi kohta matkan Tampereelta Helsinkiin taittuvan tunnissa ja 12 minuutissa. Todellisuudessa junien nopeuksia on jouduttu lukuisilla rataosilla alentamaan, koska ratapohjat eivät kestä nykyistäkään vauhtia. Superkyydin sijasta joudumme olemaan tyytyväisiä, jos junamme yleensäkin pääsee perille. Nykyisin uudet henkilöautot ovat käsittämättömän hyviä ja turvallisia. Autoihin on vaikea keksiä enää mitään välttämättömiä parannuksia. Automatkojen pitäisikin taittua ripeästi ja turvallisesti. Esteenä on kuitenkin yhä paheneva tieverkon kunnan romahtaminen, johon tienpitäjän ratkaisuna onkin ollut nopeusrajoitusten alentaminen. Vertailun vuoksi esim. Ruotsissa ollaan laadukkaan autokannan ansiosta nostamassa nopeusrajoituksia.

Kypsään hyvinvointiin näyttää myös kuuluvan, että yritykset eivät enää ehdi vastata puheluihin. Jos vastaavat, niin nauhuri kertoo, että haluamme tarjota Sinulle parempaa palvelua joka maksaa Sinulle niin ja niin monta senttiä/min + ppm. Kummasta pitäisi enemmän huolestua, kehittyvistä kehitysmaista vai Suomesta, joka todella kypsyy käsiin?

Varusmiespalvelusta suorittaessani oli itsestään selvää, että yleisen asevelvollisuuden suorittaminen oli kunnia-asia ja, että esimiehen joskus ikäviäkin käskyjä noudatettiin. Sopeuttaessaan toimintatapojaan ”kypsään” hyvinvointiyhteiskuntaan, puolustusvoimat ovat erehtyneet alentumaan asiakkaidensa tasolle. Se nyt vaan ei käy, että varusmieheltä pitää kysyä suvaitseeko hän lähteä ulos harjoituksiin.

Kouluttajat ovat joutuneet tilanteeseen, jossa varusmiehillä on mahdollisuus uhkailla varusmiespalveluksensa joukkokeskeyttämisillä, jos esimiehen tyyli ei miellytä. Siinä ei kouluttajalla paljon vaihtoehtoja ole, jos hän ei halua esimiestensä silmissä leimautua osaamattomaksi luuseriksi, joka ei osaa sitouttaa ja motivoida varusmiehiä ”elinikäisen omaehtoisen oppimisen kehitysuralle”. Aikoinaan kehittyvän Suomen aikana, 1960-luvun Intissä, jouduin omin silmin toteamaan, että joukkue kiersi kasarmia niin kauan, että joukkueen jokainen mies varmasti osasi silmät kiinni ”lukko pura ja kokoa”. Hiki säästää verta. Toimiva ase on sotilaan paras henkivakuutus. Silloin minulle ainakin jäi sellainen tunne, että Suomessa on yleinen tasavertainen asevelvollisuus, jolla kyetään koko Suomen alueelliseen puolustukseen.